

ชื่อสารนิพนธ์ : การศึกษาวิเคราะห์การอภัยโทษในคัมภีร์พระพุทธศาสนา
ผู้วิจัย : นายณัฐพล แก้วขັນ
ปริญญา : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
 : ผศ.ดร. โสวิทย์ บำรุงศักดิ์ ป.ธ.๗, พธ.บ.(ปรัชญา), M.A.(Bud),
 พธ.ด.(พระพุทธศาสนา)
วันสำเร็จการศึกษา : ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์เรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์การอภัยโทษในคัมภีร์พระพุทธศาสนา” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการอภัยโทษในคัมภีร์พระพุทธศาสนา ศึกษาหลักธรรมและพระวินัยกับการอภัยโทษ และวิเคราะห์การอภัยโทษในคัมภีร์พระพุทธศาสนา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบการศึกษาจากเอกสาร หนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอภัยโทษ

ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดเกี่ยวกับการอภัยโทษในคัมภีร์พระพุทธศาสนา สอดคล้องกับคำสอนของพระพุทธเจ้าในหลักการที่สำคัญ ๓ ประการ คือ ให้งดเว้นจากความชั่ว ให้ทำความดีและชำระจิตใจของตนให้สะอาดบริสุทธิ์ มีผลต่อการพัฒนาจิตใจ เป็นจุดเริ่มต้นใหม่ของการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนมนุษย์ เป็นการยุติผลกระทบข้ามภพข้ามชาติ และเป็นการสร้างมหากุศลที่เป็นมहाทาน

หลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการอภัยโทษ ในเบื้องต้นพระพุทธศาสนาสอนให้เรามีสัมมาทิฐิ คือความเห็นชอบและยึดหลักธรรมที่สำคัญ คือ บุญกิริยาวัตถุ ๓ คือ ๕ มรรคมีองค์ ๘ สังคหวัตถุ ๔ พรหมวิหาร ๔ และสาราณียธรรม ๖ เป็นแนวปฏิบัติ ส่วนบทบัญญัติพระวินัยซึ่งเป็นเสมือนกฎหมายควบคุมความประพฤติของพระสงฆ์ ช่วยให้พระสงฆ์อยู่ในสังฆมและปกป้องคุ้มครองสถาบันสงฆ์ การพิจารณาโทษตามพระวินัย จะมีวิธีการโดยเฉพาะเรียกว่าอธิกรณ์สมถวิธี ใช้แก้ปัญหาทั้งชนิดที่เกี่ยวกับการลงโทษและกิจที่ควรทำให้ลุล่วงไป มีความผิดบางประเภทที่ต้องลงโทษโดยเด็ดขาดและบางประเภทสามารถให้อภัยโทษได้ โดยผู้กระทำผิดต้องยอมรับความผิดที่ได้กระทำและปฏิบัติตามเงื่อนไขของที่ประชุมสงฆ์ก็จะพ้นผิดได้ การให้อภัยโทษก่อให้เกิดคุณค่าอันเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อการปฏิบัติธรรมของผู้บวช ต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบและต่อความมั่นคงของพระพุทธศาสนา การอภัยโทษได้นำมาใช้ในทางปกครองของไทย โดยพระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจแต่เพียงพระองค์เดียวในการพระราชทานอภัยโทษแก่

ผู้ต้องขังและได้มีการปฏิบัติสืบทอดกันมาช้านานแล้ว เป็นหลักการที่สอดคล้องกับแนวคิดในพระพุทธศาสนา ดังนั้นในอนาคตภาครัฐควรมีการนำเอาการอภัยโทษในคัมภีร์พระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ให้มากขึ้นเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งและสร้างความปรองดองในสังคมไทย

Thematic Paper Title : An analytical study of forgivingness in the Buddhist scriptures

Researcher : Mr. Nattapol Kaewkan

Degree : Doctor of Philosophy (Buddhist Studies)

Thematic Paper Supervisor

: Assist.Prof.Dr.Sowit Bamrungphak, Pali VII,
B.A.(Phi.),M.A.(Bud.),Ph.D.(Buddhist Studies)

Date of Graduation : November 8, 2012

ABSTRACT

The main objective of this thematic paper is to study the concept of forgivingness as depicted in the Buddhist scripture, doctrine as well as discipline corresponding to forgivingness, and to do an analytical study of forgiveness in Buddhist scripture. However, this research is conducted base on qualitative research methodology.

The result of the study found that the concept of forgivingness as depicted in the Buddhist scripture, in fact, could be tracked to the cornerstone of the Buddhist teachings namely: not to do an evil, cultivate good, and purify one mind. It was the teaching that intended to foster harmonious society and good inter-personal relationship, to disable to the rolling chain of *Samsaric* process, and to cultivate great and wholesome of giving (*Mahadana*).

For the Buddhist doctrines that related the matter of forgivingness were right view (*Samma ditthi*), The Three meritorious actions, Five Precepts, The Noble Eightfold Path, Bases of Social Solidarity, Sublime State of mind, and Virtues for fraternal living. While the disciplinary rules stood as the law to keep the Sangha Order in peace and help the Order to fulfill their spiritual cultivation smoothly. This practice named *Adhikaranasamatha* was consisted of heavy punishment and light penalty. The first was acted accordingly to the rules, while the later might be reduced to a matter of forgivingness with approval concern of the Sangha Order. The implement of forgivingness in Thai administrative system was limited to the authority of the king, and mostly it was long-traditional practice to free the prisoner. This was one example of the implement of forgivingness according to the Buddhist teachings. Therefore, in the future, it was very necessary for the government to consider the concept of forgivingness as depicted in the Buddhist scripture to reduce the social conflict and foster the harmony in Thai society.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ โดยได้รับความเมตตากรุณาจากผู้มีพระคุณ ที่ให้ความช่วยเหลือหลายท่าน ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ผศ.ดร.โสวิทย์ บำรุงภักดิ์ ซึ่งท่านเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา โดยท่านให้ความอนุเคราะห์ ในการจัดเวลาประเด็นเนื้อหาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ สนับสนุนข้อมูล ตรวจสอบ ช่วยแก้ไข ข้อบกพร่อง และพระมหาสำราญ กมฺมสุทฺโธ, ดร. ที่ท่านได้เมตตาตรวจสอบแก้ไขบทคัดย่อ ภาษาอังกฤษและให้ข้อเสนอแนะด้วยดีเสมอมา

ขอขอบคุณประธานสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้เมตตาแนะนำแนวทางให้ผู้วิจัยได้ นำไป ปรับปรุงให้ถูกต้อง ทั้งเนื้อหา ระเบียบวิธีวิจัย และขอขอบคุณคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่ ท่านได้แนะนำและชี้แนะในส่วนที่บกพร่อง ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจประเด็นมากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้เข้ามา ศึกษาหาความรู้ ตลอดถึงคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกัลยาณมิตรทุกท่าน

บุญกุศลที่เกิดจากสารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอถวายเป็นพุทธบูชา และมอบให้แก่บิดา มารดา ครู อาจารย์ กัลยาณมิตร และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ไม่สามารถเอ่ยนามได้ในที่นี้

นายณัฐพล แก้วขัน

๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕